

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૭] ૧૩ એસ.સી.આર. ૪૫૬

એસ. એન. ડી. પી. સખાચોગમ

વિરુદ્ધ

કેરળ આત્મવિદ્યા સંઘમ

(સિવિલ અપીલ નં. ૭૦૬૮ સને ૨૦૧૦)

૦૫/૦૯/૨૦૧૭

[આર. કે. અગ્રવાલ અને અભય મનોહર સપ્રે, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ ઓ. ૧. રિ. ૮ પ્રતિનિધિ ક્ષમતામાં દાવો ચલાવવા માટે વાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી - તેની તપાસ - પ્રતિવાદી નં. ૧ (વાદી) એ અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) અને પ્રતિવાદી નં. ૨ વિરુદ્ધ દાવો કરેલી જમીન સંબંધિત પ્રતિવાદી નં. ૨ એ પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તરફેણમાં કરી આપેલ વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવા માટે સિવિલ દાવો દાખલ કર્યો હતો કારણ કે તે નલ એન્ડ વોઈડ અને કાયદામાં ખરાબ છે - ટ્રાયલ કોર્ટે મુદ્દાઓ ઘડ્યા ત્યારબાદ વાદીએ ઓ. ૧. રિ. ૮ હેઠળ અરજી દાખલ કરી અને દાવો પ્રતિનિધિ દાવા તરીકે ચલાવવાની પરવાનગી માંગી - પ્રતિનિધિ દાવા તરીકે દાવો ચલાવવાની મંજૂરી બિનવિરોધ મંજૂર કરવામાં આવી - ટ્રાયલ કોર્ટ અને પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા દાવો ફગાવી દેવામાં આવ્યો જોકે, હાઈકોર્ટે વાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલ મંજૂર કરી - સુપ્રીમ કોર્ટે અપીલ પર નવેસરથી નિર્ણય લેવા માટે કેસ હાઈકોર્ટમાં રિમાન્ડ કર્યો હાઈકોર્ટે ફરીથી અપીલ મંજૂર કરી અને વાદીના દાવામાં હુકમનામું કર્યું - અપીલ પર, ઠરાવ્યું: વાદીએ પ્રતિનિધિ ક્ષમતામાં દાવો ચલાવવા માટે કોડના ઓ. ૧, રિ. ૮ હેઠળ ટ્રાયલ કોર્ટમાં અરજી કરી હતી અને પરવાનગી પ્રતિવાદીઓના કોઈ વિરોધ વિના મંજૂર કરવામાં આવી હતી - ટ્રાયલ કોર્ટે એ પ્રશ્નની તપાસ કરવી જોઈતી હતી કે શું વાદી જે એક ન્યાયિક વ્યક્તિ છે, એટલે કે, "સોસાયટી" તે "પ્રતિનિધિ ક્ષમતા" માં દાવો દાખલ કરવા માટે કોડના ઓ. ૧, રિ. ૮ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરવા માટે હકદાર છે - બીજું, જો વાદી આવા દાવો દાખલ કરવા માટે હકદાર

ગણાય છે, તો શું પ્લેન્ટમાં રજૂ કરેલી હકીકતો અને માંગવામાં આવેલી દાદ પ્રતિનિધિ પ્રકૃતિની કહી શકાય કે જેથી ઓ. ૧, નિ. ૮ ના ઘટકો સંતોષાય જે અનિવાર્યપણે કોઈપણ રાહત આપવા માટે મોટા પાયે જનતાના લાભ માટે છે – છેલ્લે, જો પ્લેન્ટમાં રજૂ કરેલી હકીકતો અને માંગવામાં આવેલી દાદ ઓ. ૧, નિ. ૮ ની જરૂરિયાતો સંતોષતી નથી –જનતાને રાહત આપવા માટે તો શું આવો દાવો વાદી વતી તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં રાહત આપવા માટે નિયમિત દાવા તરીકે ચલાવવા માટે સક્ષમ છે કારણ કે દાવો જમીનની માલિકી સાથે સંબંધિત છે, એટલે કે, દાવો કરેલી જમીનનો માલિક કોણ છે – જોકે, નીચેની કોઈપણ અદાલતો દ્વારા ઉપરોક્ત કોઈપણ મુદ્દાઓ પર કોઈ ચર્ચા કે તારણ નહોતું. જોકે આ પ્રશ્નો કેસમાં પ્રત્યક્ષ અને નોંધપાત્ર રીતે ઉદ્ભવ્યા હતા તેથી, ન્યાયના હિતમાં, આ મુદ્દાઓનો જવાબ આપવા અને પછી કાયદા અનુસાર જવાબના આધારે દાવાનો નિર્ણય કરવા માટે મામલો ટ્રાયલ કોર્ટમાં રિમાન્ડ કરવામાં આવ્યો– હકુમત.

અપીલ મંજૂર કરતા, કોર્ટે

ઠરાવ્યું: ૧. હાલના કેસમાં, એક પ્રશ્ન, જે કેસના મૂળ સુધી જાય છે અને દાવો ચલાવવા માટે કોર્ટની હકુમતને અસર કરે છે, તેની નોંધ લેવામાં આવી ન હતી અને જો નોંધ લેવામાં આવી હોય, તો તેની નીચેની કોઈપણ અદાલતો દ્વારા યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં નિર્ણય લેવામાં આવ્યો ન હતો. તેનું કારણ એ હોઈ શકે છે કે,

વાંધો ઉઠાવવાને બદલે, પ્રતિવાદીએ તે સ્વીકારી લીધું હોય તેમ જણાય છે. તે ગમે તે હોય, હકુમતનો મુદ્દો જે કેસના મૂળ સુધી જાય છે, જો તેમાં સંડોવાયેલ જણાય તો એકવાર કોર્ટના ધ્યાનમાં લાવ્યા પછી કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે ચલાવવો જોઈએ. [પેરા ૧૭, ૧૮][૪૬૧-ડી-ઈ]

૨. વાદીએ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ ના ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ની જોગવાઈઓનો આશરો લઈને દાવો ચલાવવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પરવાનગી માંગી હતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વાદીએ તેમના દાવાને ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ના અર્થમાં "પ્રતિનિધિ દાવા" ની પ્રકૃતિનો ગણ્યો હતો અને તેથી, પ્રતિનિધિ ક્ષમતામાં દાવો ચલાવવાની પરવાનગી મેળવવા માટે કોડના રૂલ ૮ હેઠળ ટ્રાયલ કોર્ટમાં અરજી કરી હતી. આ પરવાનગી પ્રતિવાદીઓ તરફથી કોઈ વાંધા વિના ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા વાદીને આપવામાં આવી હોય તેમ જણાય છે. [પેરા ૧૯][૪૬૧-ડી-જી]

૩.૧ 'પ્રતિનિધિ ક્ષમતામાં દાવો' અંગેના મુદ્દાનો નિર્ણય કરતી વખતે, ટ્રાયલ કોર્ટે કેટલાક ભૌતિક પ્રશ્નોનો નિર્ણય લેવાની અપેક્ષા હતી, એટલે કે, શું વાદી, જે એક ન્યાયિક વ્યક્તિ છે, એટલે કે, "સોસાયટી" તે "પ્રતિનિધિ ક્ષમતા" માં દાવો દાખલ કરવા માટે કોડના ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરવા માટે હકદાર છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ટ્રાયલ કોર્ટે એ પ્રશ્નની તપાસ કરવી જોઈતી

હતી કે શું રૂલ ૮ માં આવતા "વ્યક્તિ" શબ્દમાં "ન્યાયિક વ્યક્તિ" નો પણ સમાવેશ થાય છે. [પેરા ૨૧] [જફર-એ-બી]

૩.૨ બીજું, જો વાદી આવા દાવો દાખલ કરવા માટે હકદાર ગણાય છે, તો શું પ્લેન્ટમાં રજૂ કરેલી હકીકતો અને માંગવામાં આવેલી દાદ પ્રતિનિધિ પ્રકૃતિની કહી શકાય કે જેથી ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ના ઘટકો સંતોષાય જે અનિવાર્યપણે કોઈપણ રાહત આપવા માટે મોટા પાયે જનતાના લાભ માટે છે અને છેલ્લે, જો પ્લેન્ટમાં રજૂ કરેલી હકીકતો અને માંગવામાં આવેલી દાદ જનતાને રાહત આપવા માટે ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ની જરૂરિયાતો સંતોષતી નથી તો શું આવો દાવો વાદી વતી તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં રાહત આપવા માટે નિયમિત દાવા તરીકે ચલાવવા માટે સક્ષમ છે કારણ કે દાવો જમીનની માલિકી સાથે સંબંધિત છે, એટલે કે, દાવો કરેલી જમીનનો માલિક કોણ છે. [પેરા ૨૨] [જફર-સી-ડી]

૪. કારણ કે નીચેની કોઈપણ અદાલતો દ્વારા ઉપરોક્ત કોઈપણ મુદ્દાઓ પર કોઈ ચર્ચા કે તારણ નહોતું, જોકે આ પ્રશ્નો કેસમાં પ્રત્યક્ષ અને નોંધપાત્ર રીતે ઉદ્ભવ્યા હતા, તેથી, આ મુદ્દાઓનો જવાબ આપવા અને પછી કાયદા અનુસાર જવાબના આધારે દાવાનો નિર્ણય કરવા માટે કેસ ટ્રાયલ કોર્ટમાં રિમાન્ડ કરવો તે ન્યાયી અને યોગ્ય અને ન્યાયના હિતમાં રહેશે. [પેરા ૨૩] [જફર-ડી-ઈ]

સિવિલ એપેલેટ હકુમત: સિવિલ અપીલ નં. ૭૦૬૮ સને ૨૦૧૦.

કેરળ હાઈકોર્ટ, એર્નાકુલમ દ્વારા એસ.એ. નં. ૨૯૯ સને ૧૯૮૭(બી) માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૭/૦૧/૨૦૦૫ ના આક્ષેપિત ચુકાદા અને અંતિમ આદેશ પરથી.

જયંત મુથ રાજ, વરિષ્ઠ એડવોકેટ, નિશે રાજન શંકર, અબ્દુલ કબીર, અનુ કે. રોય, અપીલકર્તા માટે એડવોકેટ્સ.

સી.એસ. રાજન, વરિષ્ઠ એડવોકેટ, એ. રઘુનાથ, સુશ્રી યોગમાયા, પ્રતિવાદીઓ માટે એડવોકેટ્સ.

કોર્ટનો ચુકાદો અભય મનોહર સપ્રે, જે. દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો:

૧. આ અપીલ પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કેરળ હાઈકોર્ટ, એર્નાકુલમ દ્વારા એસ.એ. નં. ૨૯૯ સને ૧૯૮૭ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૭/૦૧/૨૦૦૫ ના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે જેના દ્વારા પ્રતિવાદી-વાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી હતી

અને નીચેની અદાલતો દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમનામાને રદ કરવામાં આવ્યા હતા અને પ્રતિવાદીઓને વાદીને મિલકત સોંપવા માટે બે મહિનાનો સમય આપવામાં આવ્યો હતો જે નિષ્ફળ જવાથી વાદી હુકમનામાના અમલ માટે હકદાર રહેશે.

૨. દાવામાં સંડોવાયેલા વિવાદની મુલવણી કરવા માટે, જે હવે આ અદાલત સુધી પહોંચ્યો છે, નીચેની સંબંધિત હકીકતો જણાવવી જરૂરી છે.

૩. અપીલકર્તા અહીં પ્રતિવાદી નં. ૧ છે જ્યારે પ્રતિવાદી નં. ૧ વાદી છે. જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૨ થી ૮ નો સંબંધ છે, તેઓને મૂળ પ્રતિવાદી નં. ૨ ના કાયદેસરના પ્રતિનિધિઓ તરીકે અપીલમાં પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા હતા, જેમનું આ અપીલ દરમિયાન અવસાન થયું હતું પરંતુ બાદમાં તારીખ ૧૪/૦૧/૨૦૦૯ ના આદેશ દ્વારા તેમના નામો પક્ષકારોની યાદીમાંથી કાઢી નાખવામાં આવ્યા હતા. તેથી તેઓ આ કેસમાં ઉદ્ભવતા વિવાદના પક્ષકારો રહ્યા નથી.

૪. પ્રતિવાદી નં. ૧ (વાદી) એ ત્રાવણકોર કોચીન લિટરરી સાયન્ટિફિક એન્ડ ચેરિટેબલ સોસાયટીઝ એક્ટ ૧૨/૧૯૫૫ (ત્યારબાદ "એક્ટ" તરીકે ઓળખાય

છે) હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટી છે જેની સમગ્ર કેરળ રાજ્યમાં શાખાઓ છે. તે તેની શાખાઓ દ્વારા સમગ્ર રાજ્યમાં સખાવતી સંસ્થાઓ ચલાવતી હોવાનો દાવો કરે છે. સખાવતી સંસ્થાઓ ચલાવવા માટે તેની પોતાની પેટા-નિયમાવલી (બાય-લોઝ) છે.

પ. અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) એ કેરળ રાજ્યમાં "પાનૂર" નામના સ્થળે કામ કરવાનું સ્થળ ધરાવતા "પાનૂર જી આત્મ વિદ્યા સભા" તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિઓની બીજી સંસ્થા હોવાનું કહેવાય છે જ્યારે પ્રતિવાદી નં. ૨ એક કુંજુ પાનિકન નારાયણ (હવે મૃતક) હતા. તેઓ પ્રતિવાદી નં. ૧ (અપીલકર્તા) ના પ્રમુખ હોવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો.

ક. આ કેસમાં વિવાદ ગામ શ્રિક્ષ્ત્રાપુઝા, જિલ્લો આલાપ્પુઝામાં આવેલા સર્વે નંબર ૯૯૧/૧ વાળી જમીન સાથે સંબંધિત છે જેનું તારીખ ૦૯/૦૨/૧૯૭૮ ના રોજ દસ્તાવેજ નં. ૩૯૯ તરીકે નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ (એનેક્ચર-પી) માં વિશિષ્ટતાઓ સાથે વિગતવાર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે જે હવે પછી "દાવો કરેલી જમીન" તરીકે ઓળખાશે.

ગ. પ્રતિવાદી નં. ૧ (વાદી) એ અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) અને એક કુંજુ

પાનિકન નારાયણન-પ્રતિવાદી નં. ૨ વિરુદ્ધ સિવિલ દાવો (ઓ.એસ. નં. ૨૧૩/૧૯૭૮) દાખલ કર્યો હતો. આ દાવો તારીખ ૦૯/૦૨/૧૯૭૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજ (દસ્તાવેજ નં. ૩૯૯) ને, જે પ્રતિવાદી નં. ૨ એ દાવો કરેલી જમીન સંબંધિત પ્રતિવાદી નં. ૧ ની તરફેણમાં કરી આપ્યો હતો, તેને શૂન્ય અને કાયદામાં ખરાબ હોવાથી રદ જાહેર કરવા માટે હતો.

૮. પ્લેન્ટમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી નં. ૧ (વાદી) એ પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા તેમની સખાવતી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવા માટે વર્ષ ૧૯૫૧ માં નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ (દસ્તાવેજ નં. ૨૯૦૪) દ્વારા દાવો કરેલી જમીન ખરીદી હતી જે, તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તેમની શાખા હતી જેના પ્રતિવાદી નં. ૨ તમામ સંબંધિત સમયે પ્રમુખ હતા. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે દાવો કરેલી જમીન પ્રતિવાદી નં. ૧ દ્વારા મુખ્ય સંસ્થા હોવાને કારણે પ્રતિવાદી નં. ૨ મારફતે અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) ના નામે ખરીદવામાં આવી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) એ, થોડા સમય પછી અમુક કારણોસર તેમની પ્રવૃત્તિઓ બંધ કરી દીધી હોવાથી, અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) ના નામે રહેલી તમામ મિલકતો. પેટા-નિયમાવલીમાં પૂરી પાડવામાં આવેલ જોગવાઈ મુજબ પ્રતિવાદી નં. ૧ (વાદી), એટલે કે મુખ્ય સંસ્થા સાથે વિલીન થઈ ગઈ હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રતિવાદી નં. ૨, જેમણે પ્રતિવાદી નં. ૧ ના પ્રમુખ

હોવાનો દાવો કર્યો હતો, તેમને તારીખ ૦૯/૦૨/૧૯૭૮ ના વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા દાવો કરેલી જમીન કોઈને પણ અને ખાસ કરીને પ્રતિવાદી નં. ૧ ને વેચવાનો કોઈ હક, સ્વત્વ અને હિત કે કોઈ સત્તા નહોતી. આ રજૂઆતો પર, દાદમાં જાહેરાતની માંગણી કરતો દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૯. અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી નં. ૧) એ પ્લેન્ટમાં કરવામાં આવેલા દાવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને પ્રતિવાદી નં. ૨ દ્વારા તેમની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજનું સમર્થન કર્યું હતું. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તારીખ ૦૯/૦૨/૧૯૭૮ નો વેચાણ દસ્તાવેજ કાયદેસર અને યોગ્ય છે. પ્રતિવાદી નં. ૧ ના જણાવ્યા અનુસાર, બંને (વાદી અને પ્રતિવાદી નં. ૧) હંમેશા સ્વતંત્ર સંસ્થાઓ હતી જેમને તેમની વચ્ચે કોઈપણ રીતે કોઈ જોડાણ નહોતું. લેખિત નિવેદનમાં કેટલીક વધુ હકીકતો પણ જણાવવામાં આવી હતી, જેનો અહીં ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી નથી. ટ્રાયલ કોર્ટે કેસમાં ઉદ્ભવતા ગુણદોષ પર ઘણા મુદ્દાઓ ઘડ્યા.

૧૦. વાદી (પ્રતિવાદી નં. ૧) એ પછી સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ (ત્યારબાદ "કોડ" તરીકે ઓળખાય છે) ના ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ હેઠળ અરજી કરી અને તેમને પ્રતિનિધિ દાવા તરીકે દાવો ચલાવવાની મંજૂરી આપવા માટે કોર્ટની પરવાનગી માંગી. પ્રતિવાદી નં. ૧ (અપીલકર્તા) એ આ વિનંતીનો વિરોધ કર્યો

ન હતો અને તેથી વાદીને દાવો ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોય તેવું જણાય છે. (જુઓ- મુદ્દા નં. ૧). પક્ષકારોએ પુરાવા રજૂ કર્યા.

૧૧. ટ્રાયલ કોર્ટે તારીખ ૨૧/૦૮/૧૯૮૦ ના ચુકાદા/હુકમનામા દ્વારા દાવો ફગાવી દીધો. વાદીએ, નારાજ થઈને, એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, માવેલીક્કારા સમક્ષ પ્રથમ અપીલ એ.એસ. નં. ૭૭ સને ૧૯૮૧ દાખલ કરી. પ્રથમ અપીલ અદાલતે, તારીખ ૦૨/૦૯/૧૯૮૬ ના ચુકાદા/હુકમનામા દ્વારા, અપીલ ફગાવી દીધી અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા/હુકમનામાને બહાલ રાખ્યું. વાદીએ, નારાજ થઈને, હાઈકોર્ટ સમક્ષ સેકન્ડ અપીલ એસ.એ. નં. ૨૯૯ સને ૧૯૮૭ દાખલ કરી.

૧૨. તારીખ ૨૯/૦૫/૧૯૯૫ ના ચુકાદા/હુકમનામા દ્વારા, હાઈકોર્ટે અપીલ મંજૂર કરી અને દાવામાં હુકમનામું કર્યું.

૧૩. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ નારાજ થઈને આ અદાલત સમક્ષ સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (એસએલપી(સી) નં. ૨૪૪૩૯ સને ૧૯૯૫) દાખલ કરી. આ અદાલતે તારીખ ૩૦/૧૦/૨૦૦૩ ના આદેશ દ્વારા લીવ મંજૂર કર્યા પછી, અપીલ ગ્રાહ્ય રાખી, હાઈકોર્ટનો આદેશ રદ કર્યો અને સેકન્ડ અપીલ પર નવેસરથી નિર્ણય લેવા માટે કેસ હાઈકોર્ટમાં રિમાન્ડ કર્યો. આ અદાલતે મુખ્યત્વે એવા આધારે કેસ હાઈકોર્ટમાં રિમાન્ડ કર્યો હતો કે એવું જોવામાં આવ્યું હતું કે

હાઈકોર્ટે કેસમાં ઉદ્ભવતા કાયદાના કોઈપણ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન(ઓ) ઘડ્યા વિના સેકન્ડ અપીલ મંજૂર કરી હતી.

૧૪. રિમાન્ડ પર, હાઈકોર્ટે ત્રણ નોંધપાત્ર પ્રશ્નો ઘડ્યા અને તારીખ ૨૭/૦૧/૨૦૦૫ ના આદેશિત આદેશ દ્વારા ફરીથી અપીલ મંજૂર કરી અને વાદીના દાવામાં હુકમનામું કર્યું. આ આદેશ સામે, પ્રતિવાદી નં. ૧ નારાજ થયા અને આ અદાલત સમક્ષ સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા આ અપીલ દાખલ કરી.

૧૫. અમે અપીલકર્તા માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી જયંત મુથ રાજ અને પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સી.એસ. રાજનને સાંભળ્યા છે.

૧૬. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને કેસના રેકૉર્ડની તપાસ કર્યા પછી, અમે અપીલ મંજૂર કરવા અને નીચેની અદાલતોના તમામ ચુકાદા/હુકમનામા રદ કરતી વખતે દાવાના નવેસરથી નિકાલ માટે કેસ ટ્રાયલ કોર્ટમાં રિમાન્ડ કરવા તરફ ઝૂકેલા છીએ.

૧૭. અમારા સુવિચારિત મંતવ્ય મુજબ, એક પ્રશ્ન, જે કેસના મૂળ સુધી જાય છે અને દાવો ચલાવવા માટે કોર્ટની હકુમતને અસર કરે છે, તેની નોંધ લેવામાં

આવી ન હતી અને જો નોંધ લેવામાં આવી હોય, તો તેની નીચેની કોઈપણ અદાલતો દ્વારા યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં નિર્ણય લેવામાં આવ્યો ન હતો. તેનું કારણ એ હોઈ શકે છે કે, વાંધો ઉઠાવવાને બદલે, પ્રતિવાદીએ તે સ્વીકારી લીધું હોય તેમ જણાય છે.

૧૮. તે ગમે તે હોય, અમારા સુવિચારિત મંતવ્ય મુજબ, હકુમતનો મુદ્દો જે કેસના મૂળ સુધી જાય છે, જો તેમાં સંડોવાયેલ જણાય તો એકવાર કોર્ટના ધ્યાનમાં લાવ્યા પછી કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે ચલાવવો જોઈએ.

૧૯. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વાદીએ કોડના ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ની જોગવાઈઓનો આશરો લઈને દાવો ચલાવવા માટે પરવાનગી માંગી હતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વાદીએ તેમના દાવાને ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ના અર્થમાં "પ્રતિનિધિ દાવા" ની પ્રકૃતિનો ગણ્યો હતો અને તેથી, પ્રતિનિધિ ક્ષમતામાં દાવો ચલાવવાની પરવાનગી મેળવવા માટે રૂલ ૮ હેઠળ ટ્રાયલ કોર્ટમાં અરજી કરી હતી. આ પરવાનગી પ્રતિવાદીઓ તરફથી કોઈ વાંધા વિના ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા (જુઓ મુદ્દા નં. ૧ પરની ચર્ચા) વાદીને આપવામાં આવી હોય તેમ જણાય છે અને તેથી, મુદ્દા નં. ૧ નો જવાબ વાદીની તરફેણમાં આપવામાં આવ્યો હતો.

૨૦. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા મુદ્દા નં. ૧ નો જવાબ આ રીતે આપવામાં આવ્યો હતો:

"મુદ્દા નં. ૧:- પ્રતિવાદીના વકીલ દ્વારા આના પર દબાણ કરવામાં આવ્યું નથી કારણ કે વાદીએ ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ સી.પી.સી. હેઠળ પ્રતિનિધિ ક્ષમતામાં દાવો દાખલ કરવા માટે કોર્ટમાંથી મંજૂરી મેળવી હતી."

૨૧. અમારા સુવિચારિત મંતવ્ય મુજબ, મુદ્દા નં. ૧ નો નિર્ણય કરતી વખતે, ટ્રાયલ કોર્ટે કેટલાક ભૌતિક પ્રશ્નોનો નિર્ણય લેવાની અપેક્ષા હતી, એટલે કે, શું વાદી, જે એક ન્યાયિક વ્યક્તિ છે, એટલે કે, "સોસાયટી" તે "પ્રતિનિધિ ક્ષમતા" માં દાવો દાખલ કરવા માટે કોડના ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરવા માટે હકદાર છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ટ્રાયલ કોર્ટે એ પ્રશ્નની તપાસ કરવી જોઈતી હતી કે શું રૂલ ૮ માં આવતા "વ્યક્તિ" શબ્દમાં "ન્યાયિક વ્યક્તિ" નો પણ સમાવેશ થાય છે.

૨૨. બીજું, જો વાદી આવા દાવો દાખલ કરવા માટે હકદાર ગણાય છે, તો શું પ્લેન્ટમાં રજૂ કરેલી હકીકતો અને માંગવામાં આવેલી દાદ પ્રતિનિધિ પ્રકૃતિની કહી શકાય કે જેથી ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ના ઘટકો સંતોષાય જે અનિવાર્યપણે કોઈપણ રાહત આપવા માટે મોટા પાયે જનતાના લાભ માટે છે અને છેલ્લે, જો પ્લેન્ટમાં રજૂ કરેલી હકીકતો અને માંગવામાં આવેલી દાદ જનતાને રાહત આપવા માટે ઓર્ડર ૧ રૂલ ૮ ની જરૂરિયાતો સંતોષતી નથી તો શું આવો દાવો વાદી વતી

તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં રાહત આપવા માટે નિયમિત દાવા તરીકે ચલાવવા માટે સક્ષમ છે કારણ કે દાવો જમીનની માલિકી સાથે સંબંધિત છે, એટલે કે, દાવો કરેલી જમીનનો માલિક કોણ છે.

૨૩. કારણ કે નીચેની કોઈપણ અદાલતો દ્વારા ઉપરોક્ત કોઈપણ મુદ્દાઓ પર કોઈ ચર્ચા કે તારણ નહોતું, જોકે આ પ્રશ્નો કેસમાં પ્રત્યક્ષ અને નોંધપાત્ર રીતે ઉદ્ભવ્યા હતા (મુદ્દા નં. ૧), અમારું એવું સુવિચારિત મંતવ્ય છે કે આ મુદ્દાઓનો જવાબ આપવા અને પછી કાયદા અનુસાર જવાબના આધારે દાવાનો નિર્ણય કરવા માટે કેસ ટ્રાયલ કોર્ટમાં રિમાન્ડ કરવો તે ન્યાયી અને યોગ્ય અને ન્યાયના હિતમાં રહેશે.

૨૪. ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, અપીલ સફળ થાય છે અને મંજૂર કરવામાં આવે છે. પ્રથમ અપીલ અદાલત અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત આદેશ, ચુકાદા/હુકમનામા રદ કરવામાં આવે છે.

૨૫. દાવો ઉપરોક્ત મુદ્દાઓનો જવાબ આપવા માટે તેની ફાઈલ પર પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે અને પછી કાયદા અનુસાર તેનો નિર્ણય લેવામાં આવે.

૨૬. અમે કોઈપણ મુદ્દાના ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો નથી, તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટ અહીં કરવામાં આવેલા અમારા કોઈપણ અવલોકનોથી પ્રભાવિત થયા વિના મુદ્દાઓનો નિર્ણય કરશે.

૨૭. ટ્રાયલ કોર્ટને આદેશ મુજબ વધુમાં વધુ એક વર્ષની અંદર દાવાનો નિર્ણય કરવા સક્ષમ બનાવવા માટે પક્ષકારોએ તારીખ ૦૩/૧૦/૨૦૧૭ ના રોજ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવું.

અંકિત જ્ઞાન

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.